

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5CoP/37/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4316203031
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 11. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Pribula
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2017:4316203031.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Pribulu a sudcov JUDr. Borisa Minksa a JUDr. Olivera Kolenčíka, v právnej veci manželov: X. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom K., E. A., zastúpená JUDr. Kristínou Sojkovou, advokátkou, so sídlom Levice, A. Sládkoviča 1 a Z. L. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. E. G. č. d. XX, zastúpený JUDr. Vladimírom Servátkom, advokátom so sídlom Levice, Pri Podlužianke 3, o návrhu manželky na rozvod manželstva a úprave výkonu rodičovských práv a povinností k mal. deťom O. P., nar. XX.XX.XXXX a X. P., nar. XX.XX.XXXX, zastúpeným Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice ako kolíznym opatrovníkom, o odvolaní otca (manžela) proti rozsudku Okresného súdu Levice zo dňa 6. júna 2017, č. k. 10P/41/2016-221, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výrokov uvedených pod bodmi II. až VII. potvrdzuje.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1.1. Okresný súd Levice (súd prvej inštancie podľa § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) rozsudkom zo dňa 06. 06. 2017 rozviedol manželstvo X. P., rodenej G., nar. XX. XX. XXXX a L. P., nar. XX.XX. XXXX, uzatvorené dňa XX. XX. XXXX v P., zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu P., vo zväzku XX, ročník XXXX, strana XXX, por.č. XX.

1.2. Maloleté deti O., nar. XX. XX. XXXX a X., nar. XX. XX. XXXX zveril na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matke s tým, že obaja rodičia sú oprávnení a povinní na čas po rozvode mal. deti zastupovať a spravovať ich majetok.

1.3. Otca zaviazal prispievať na výživu mal. O. sumou 80 eur mesačne a na výživu mal. X. sumou 60 eur mesačne, ktoré je povinný platiť vždy do 15. dňa toho-ktorého mesiaca vopred k rukám matky, počnúc dňom právoplatnosti výroku rozsudku o rozvode manželstva.

1.4. Styk otca s mal. deťmi O. a X. upravil prvoinštančný súd tak, že je oprávnený sa s nimi stretávať každý páry týždeň v piatok od 16.00 hod. do nedele 17.00 hod., každoročne od 01. 07. od 9.00 hod. do 15. 07. do 20.00 hod. a od 01. 08. od 9.00 hod. do 15. 08. do 20.00 hod., každý páry rok v čase jarných prázdnin od pondelka od 9.00 hod. do piatku do 17.00 hod., každý páry rok od 23. 12. od 18.00 hod. do 25. 12. do 9.00 hod. a každý nepáry rok od 31. 12. od 9.00 hod. do 02. 02. nasledujúceho roka do 17.00 hod. s tým, že rodičia sú navzájom oprávnení a povinní mal. deti si odovzdať a prevziať v stanovený čas pred bytom matky.

1.5. Nad výchovou mal. detí nariadil dohľad.

2. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

3. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 18, § 23 ods. 1, 2, 3, § 24 ods. 1, 4, § 25 ods. 1, 2, § 28 ods. 1 písm. a/, § 28 ods. 2, § 37 ods. 2 písm. b/, § 27 ods. 7, § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 75

ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „ZoR“ alebo „Zákon o rodine“), § 52 a § 55 zákona č. 1616/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

4.1. V odôvodnení rozhodnutia poukázal prvoinštančný súd na to, že navrhovateľka (manželka) dňa 03. 03. 2016 doručila súdu návrh na rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k mal. deťom, v ktorom uviedla, že sa s manželom poznali 4 mesiace pred uzatvorením manželstva. Manželstvo už od začiatku nebolo dobré, keď v deň svadby sa manžel opil, porozbíjal poháre čo museli riešiť príslušníci SBS a ona prespala u svojej kaderničky.

4.2. V roku 2013 podala návrh na rozvod, ale manžel sľuboval, že sa zmení, preto návrh zobrala späť. Na chvíľu sa situácia zlepšila, neskôr sa všetko začalo opakovať. Manžel sa pod vplyvom alkoholu voči nej správal vulgárne, nadával jej aj pred deťmi. Kým bola s deťmi na materskej dovolenke platila náklady na bývanie, zabezpečovala potraviny. Manžel síce pracoval, ale dával jej len minimálne financie. Dlh, ktoré sú vyznačené na liste vlastníctva sú dlhy manžela, o ktorých nevedela. Chvíľami boli bez plynu, elektriny a musela zohrievať sunar na sviečke.

4.3. Posledné roky boli neúnosné, pretože manžel popíjal 4 až 5 dní v týždni. V minulosti ju fyzicky atakoval. Manžel má zrejme známosť s inou ženou. Asi 4-5 rokov nespávajú v jednej miestnosti a asi rok pred prerušením spoluzitia už intímne spolu nežili. Keď začal manžel poberať dôchodok, začal prispievať na potraviny. Neváži si ju ako manželku, ani ako matku detí. Je chorobne žiarlivý. V máji 2016 spoluzitie prerušili a odsťahovala sa s deťmi k svojej matke.

4.4. Potvrdila, že v minulosti pila, k čomu ju priviedol život s manželom. Navštevovala aj psychiatra. Mal. deti žiadala obe deti zveriť do svojej osobnej starostlivosti a otcovi určiť výživné pre staršiu dcéru vo výške 100 eur a pre mladšiu 80 eur mesačne. Styk otca s deťmi nežiadala upraviť, pretože otec pre deti môže prísť hocikedy. Počas ďalších pojednávaní ako i v písomných vyjadreniach apelovala na otca, aby dohliadol na deti pokiaľ sú u neho. Otec sa síce o deti postaral, ale zvykli od neho prísť špinavé, hladné, nenaučené. Potvrdila, že ju matka v jednom prípade vyhodila z domu a s mal. deťmi jednu noc prespali v kempu, ale o deti bolo postarané, nebola tam špina ani zima, ako otec tvrdil, stravovali sa v reštaurácii. Deti to brali ako výlet, opitá nebola. Má známosť s iným mužom, ale nežijú v spoločnej domácnosti len sa stretávajú, chodia aj s mal. deťmi na výlety.

4.5. V záverečnom vyjadrení zotrvala na návrhu na rozvod manželstva, zverení detí do jej osobnej starostlivosti a navrhutej výške výživného. Poukázala na to, že má lepšie podmienky pre výchovu detí, dievčatá k nej majú bližší vzťah, pričom nie je zanedbateľný ani dvojgeneračný rozdiel medzi otcom a deťmi. Otec sa pred deťmi vyjadruje vulgárne, zle s ňou komunikuje, nedvíha jej telefón v čase keď sú deti u neho, i keď ona má snahu s ním komunikovať. Styk otca s deťmi navrhla upraviť v rozsahu, ako je stanovený neodkladným opatrením, pretože takáto úprava funguje. Uplatnila si náhradu trov konania.

5.1. Manžel nesúhlasil s rozvodom manželstva, domnieval sa, že vzťahy sa ešte dajú napraviť. Manželstvo uzatvoril z lásky. Nie je alkoholik, abstinent, je len konzument. Manželka bola veľká alkoholička, preto bol zo sociálneho úradu nariadený dohľad nad výchovou detí. Potvrdil, že sa vulgárne vyjadruje, hádky nikdy nezačal. Zo začiatku mali problémy pre nedostatok peňazí, ale keď dostal dôchodok a odstúpné zrekonštruovali dom, majú krb, bazén. Toto si on na rozdiel od manželky vážil. Z domu ju nevyhadzoval. Poukazoval na to, že v dome bol neporiadok a manželka upratovala len izbu, v ktorej spávala. Nevidel ju piť od septembra 2015 ako sa vrátila z Nemecka.

5.2. Nikdy jej nerobil zle, pomáhal jej so starostlivosťou o deti aj s domácimi prácami. Sám sa neliečil zo závislosti na alkohole, nemal na to dôvod. Počas konania dal na rozvod manželstva súhlas, k manželke už nemá citový vzťah, nechce s ňou obnoviť spoluzitie, vie že má priateľa. Poprel, že by sám mal vzťah s inou ženou. Pokiaľ sú deti s ním riadne sa o ne stará, nechodia od neho špinavé. Po prerušení spoluzitia peniaze manželke nedával, ale uhrádzal deťom poplatky v škole a škôlke.

5.3. Matka nemá morálne predpoklady pre starostlivosť o deti. Manželka nie je dobrou matkou, vlastná matka ju vyhodila z domu. V kempu kde s deťmi matka prespala, bola zima, špina a deti mu povedali, že len raz za deň jedli palacinky. On by sa o deti vedel postarať, pracuje tri-štyri dni v týždni na 12 hodín, ale víkendy má voľné. So starostlivosťou o deti by mu pokiaľ by bol v práci pomohla jedna pani, ktorá nie je jeho partnerkou, len známu.

5.4. V záverečnom vyjadrení poukázal na vážne narušené manželské vzťahy. Deti na čas po rozvode navrhol zveriť do svojej osobnej starostlivosti, pretože má lepšie emočné podmienky, vie sa s deťmi ako bývalý pedagóg pripravovať do školy. Bolo preukázané, že matka je emočne nestabilná, asi sa ťažšie vyrovnáva s rozvodom v dôsledku čoho sa na jej strane objavuje požívanie alkoholu. Bez svojej matkysama starostlivosť o deti nedokáže zabezpečiť. Deti potrebujú oboch rodičov. Matka nemá stabilné rodinné zázemie, ktoré vie deťom poskytnúť práve on ako otec. Výživné navrhol zo strany matky určiť vo výške 60,- eur pre staršie a 50,- eur pre mladšie dieťa. Styk matky s deťmi navrhol v priebehu konania upraviť každý druhý víkend, polovicu letných prázdnin a každý druhý rok Vianoce a Silvester.

6. Kolízny opatrovník navrhol na čas po rozvode maloleté deti zveriť do osobnej starostlivosti matky, zo strany otca určiť výživné na mal. O. vo výške 60 eur mesačne a na mal. X. vo výške 50 eur mesačne; styk otca navrhol upraviť v rozsahu už nariadeného neodkladného opatrenia. Poukázal na to, že zo strany školy, ani materskej školy ich úradu nebolo signalizované zanedbávanie starostlivosti matky o mal. deti, ani zo strany ošetrojúcej lekárky. Boli vykonávané opakované šetrenia rodinných pomerov a tiež žiadne zanedbávanie šetrením ich úradu zistené nebolo. Poukázal na opakované pohovory s mal. deťmi v priebehu konania ako aj na vyjadrenia mal. detí pred súdom, ktoré prezentovali, že chcú byť s matkou.

7. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie zistil, že účastníci konania uzatvorili manželstvo XX. XX. XXXX v P.. U manželky ide o prvé, u manžela o druhé manželstvo. Manželia mali posledné spoločné bydlisko v obci O. nad G., okres P.. Z manželstva sa dňa XX. XX. XXXX narodila mal. O. a dňa XX.XX. XXXX mal. X..Obaja manželia vstupovali do manželstva z lásky, pričom predmanželská známosť trvala asi štyri mesiace. Spoločnú domácnosť si vytvorili v byte manžela. Už v svadobný deň medzi manželmi došlo k hádke, pretože manžel sa opil a nevhodne sa správal. Napriek tomu krátky čas manželstvo bolo usporiadané. Po narodení prvého dieťaťa začali v rodine finančné problémy, keď manželka bola na rodičovskej dovolenke a manžel síce pracoval, ale finančne rodinu riadne nepodporoval. Až počas spolužitia sa manželka dozvedela o dlhoch manžela a o exekučných konaniach vedených proti nemu. Manžel požíval alkoholické nápoje pod vplyvom ktorých sa správal voči manželke vulgárne, čoho svedkom boli aj mal. deti. Pre vzájomné nezhody (totožné dôvody, pre ktoré udáva manželka v tomto konaní), manželka už v lete roku XXXX podala návrh na rozvod manželstva, keď v tom čase pre fyzicky atak zo strany manžela sa s deťmi odsťahovala k svojim rodičom. Z dôvodu obnovenia spolužitia manželka návrh vo februári XXXX vzala späť a konanie bolo uznesením tunajšieho súdu zo dňa 19. 02. 2014, č.k. 10P/276/2013-55 zastavené. V auguste toho istého roka manželia začali rekonštruovať svoj rodinný dom. V tom mesiaci však Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice bol nad výchovou mal. detí nariadený dohľad, keď otec sa opakovane dostavoval na úrad a uvádzal, že počas jeho pobytu v práci sa matka o deti riadne nestará, požíva alkohol. Manželka požívanie alkoholu v tom čase nepoprela. Po úprave pomerov v rodine bol rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny P. zo dňa 28. 08. 2015 dohľad zrušený. K zhoršeniu spolužitia opätovne došlo začiatkom roka 2016, medzi manželmi sa permanentne vyskytovali hádky, pri ktorých manžel manželke vulgárne nedával, vyčítal jej nedostatočnú starostlivosť o domácnosť. Po podaní návrhu na rozvod manželstva v máji 2016 manželia spolužitie prerušili, po tom čo manžel pri vzájomnej hádke vynadal aj mal. deťom. Od toho obdobia každý z manželov vedie svoj vlastný život, manželka nadviazala známosť s iným mužom. Obaja označili manželstvo za nefunkčné a potvrdili stav, že spolu nežijú, nehospodária, intímne sa nestýkajú.

8. Súd na základe skutočností, ktoré v konaní pred súdom potvrdili manželia, mal za preukázané, že v manželstve účastníkov konania existuje trvalý a vážny rozvrat, v dôsledku ktorého si manželstvo neplní svoj spoločenský účel. Neplní funkcie, ktoré v inštitúte manželstva predpokladajú ustanovenie zákona o rodine, keď manželia dlhodobo spolu nežijú, nehospodária, intímne sa nestýkajú a pretrvávajú u nich odcudzenie, v dôsledku ktorého stratili k sebe citové väzby. Ani jeden z manželov neprejavil skutočný záujem o reparáciu vážne narušených vzťahov a obnovu spolužitia. V tomto ohľade nepomohla ani intervencia poradenstva, ktoré bolo manželom na podnet súdu ponúknuté cestou Referátu poradensko- psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice. S poukazom na tieto skutočnosti súd manželstvo rozviedol. Za hlavnú príčinu rozpadu manželstva súd považoval krátkodobú predmanželskú známosť, v rámci ktorej manželia nemali dostatočne možnosť spoznať jeden druhého, predstavy o spoločnom budúcom živote, výchovu detí. Je evidentné, že k odcudzeniu prispel aj väčší vekový rozdiel medzi manželmi, v dôsledku ktorého mali zrejme iné očakávania od druhého partnera, majú iné hodnoty a názory na rodinný život. Svoju úlohu zohral aj alkohol, v dôsledku ktorého medzi nimi dochádzalo k hádkam. Takéto stavy, problémy vo financiách, rozdielne pohľady na riešenie naliehavých životných situácií viedli k trvalému a vážnemu rozvratu medzi manželmi, preto súd ich manželstvo rozviedol.

9. Z manželstva účastníkov konania pochádzajú dve mal. deti, ktoré obaja rodičia navrhli na čas po rozvode zveriť do svojej osobnej starostlivosti. Pre vzájomné nezhody rodičov počas konania a neschopnosť dohodnúť sa o výkone rodičovských práv a povinností uznesením zo dňa 11. 08. 2016, č.k. 10P/153/2016-6 v spojení s opravným uznesením zo dňa 07. 09. 2016, č. k. 10P/153/2016-10, Okresného súdu Levice boli mal. deti dočasne zverené do osobnej starostlivosti matke a styk otca s deťmi bol upravený tak, že je oprávnený s deťmi sa stretávať každý páry týždeň v roku od soboty 9.00 hod. do nedele 19.00 hod. s tým, že rodičia sú navzájom oprávnení a povinní si mal. deti odovzdať a prevziať v stanovený čas v bydlisku matky. Rozsudkom Okresného súdu Levice zo dňa 11. 05. 2017, č.k. 10P/14/2017-53 bolo určené otcovi mal. detí výživné vo výške 60,- eur pre mal. O. a 50,- eur pre mal.

X., počnúc dňom 17. 01. 2017. Zároveň súd vyslovil, že za obdobie od 17. 01. 2017 do 11. 05. 2017 otec nemá zaostalé výživné. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 19. 05. 2017.

10. Oboznámiac sa s odborným vyjadrením Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie P., opakovanými informatívnymi pohovormi s mal. deťmi vykonávanými kolíznym opatrovníkom, ako aj vyjadrením názoru mal. detí pred súdom osobne, dospel prvoinštančný súd k záveru, že vzájomné citové väzby mal. detí k rodičom ako aj naopak sú pozitívne, deti sa cítia dobre s každým z rodičov, obe však opakovane vyjadrili želanie naďalej bývať s matkou a s otcom sa stretávať. Čiastočne problematická je však úroveň komunikácie rodičov, čo môže byť čiastočne spôsobené napätím v dôsledku dlhšie trvajúceho konania. Ohľadom potrieb a záujmov mal. detí sa však rodičia v základných veciach zhodnúť vedia. Šetrením rodinných pomerov bolo preukázané, že obaja rodičia pre výkon osobnej starostlivosti o deti majú vytvorené vhodné bytové podmienky, aj keď u otca sú komfortnejšie, kde majú deti svoju detskú izbu, dvor a pod. (dom je v bezpodielovom spoluvlastníctve rodičov), pričom otec v ňom býva sám. Matka s deťmi v súčasnosti býva v byte u svojej matky, kde sa zdržiava aj partner starej matky. Zo správy základnej školy, ktorú mal. O. navštevuje vyplýva, že do školy chodí pravidelne, domáca príprava je pravidelná, chodí čisto upravená, v novom šatstve a obuvi, hygienické návyky sú na požadovanej úrovni. Matka so školou spolupracuje, ráno dieťa nosí do triedy, zaujíma sa o školské výsledky, chodí na rodičovské združenia. O. sa v škole snaží, má výbornú domácu prípravu. Starostlivosť zo strany matky je maximálna, dieťa je na ňu naviazané. Otec sa začal zaujímať o výsledky maloletej, nosil ju do školy počas choroby matky. Zaujíma sa telefonicky, či dieťa chodí do školy a ako je pripravené. Viackrát sa bol v škole informovať ohľadom maloletej aj osobne. Z hodnotenia podaného materskou školou vyplýva, že mal. X. sa do kolektívu bez problémov začlenila, je veľmi obľúbená. Do školy chodí v sprievode matky, pravidelne, je cieľavedomá, slušná, vždy pekne a čisto upravená. Otec ju v škole viackrát navštívil (od septembra do decembra 2016), informuje sa, či je v škôlke aj telefonicky. U dieťaťa nebadáť žiadne poruchy správania, ani iné nežiaduce prejavy, ktoré by mali ovplyvniť jeho osobnostný vývoj.

11. Na základe správy o šetrení povesti zaslanej obcou O. nad G. bolo zistené, že starostlivosť matky o deti je dobrá. Začiatkom mája 2016 sa matka ústne sťažovala, že je otec detí arogantný, pred deťmi sa správa neslušne, požíva dosť často alkoholické nápoje. Správanie rodičov nebolo prerokované na komisii verejného poriadku. Otec v priebehu konania predložil tri psychiatrické správy ohľadom matky mal. detí. Zo správy z 03.12. 2013 vyplýva, že sama matka požiadala o ambulantné liečenie, pretože je v rozvodom konaní a niekedy nevie odolať alkoholu. Zo správy zo dňa 17. 01. 2014 vyplýva, že matka bola privezená RPZ na psychiatrické oddelenie v PN G.. V ten istý deň bola prepustená zo záverom: porucha psychiky a správania zapríčinená užitím alkoholu. Zo správy zo dňa 04. 06. 2014 je zrejmé, že u matky ide o obraz úzkostnej poruchy, afektovanej lability, dráždivej slabosti, dyssomie. Trestné oznámenie otca voči starej matke mal. detí bolo postúpené Okresnému úradu Levice na prejednanie o priestupku. Matka detí v období od 19.10. 2016 do 10. 04. 2017 bola evidovaná ako nezamestnaná. Následne sa zamestnala v A. (od 10. 04. 2017), kde za jeden mesiac dosiahla čistý mesačný príjem 315,78 eura. Je poberateľkou rodinných prídavkov vo výške 47,04 eura mesačne. Otec poberá starobný dôchodok vo výške 511,80 eura a na základe dohody o vykonaní práce dosahuje priemerný čistý mesačný príjem 53,22 eura. Mesačne uhrádza za elektrinu 45,- eur, vodu 8,- eur, plyn 80,- eur, UPC 13,95 eur, splátky pôžičky v prospech poštovej banky 25,53 eura. Ročný poplatok za komunálny odpad 40,- eur. Rodičia inú vyživovaciu povinnosť nemajú. Sú bezpodieloví spoluvlastníci rodinného domu, v ktorom v súčasnosti býva otec. Mal. O. je žiačkou 1.ročníka základnej školy. Mesačný poplatok za stravu predstavuje v škole 16,- eur a za školský klub 6,- eur. Mal. O. navštevuje materskú školu, kde je školné 6,- eur mesačne. Obe deti sú sledované v endokrinologickej a alergologickej ambulancii.

12. Na čas po rozvode súd mal. deti zveril do osobnej starostlivosti matke, keď matka z dlhodobejšieho hľadiska sa javí ako rodič stabilnejší, deti nevedie proti otcovi, o čom svedčí aj to, že styk otca s deťmi v súlade s rozhodnutím súdu (o neodkladnom opatrení) prebieha bezproblémovo. Otec neuznáva rolu matky, opakovane spochybňuje jej rodičovské kompetencie a úroveň jej starostlivosti o mal. deti. Pri rozhodovaní prihliadol súd aj na názor mal. detí, ktoré opakovane vyjadrili pranie byť naďalej s matkou, ako aj vyjadrenie kolízneho opatrovníka. Skutočnosť, že otec v súčasnosti má lepšie bytové podmienky, nie je sama o sebe dôvodom pre zverenie detí do jeho osobnej starostlivosti. Poznamenal, že ide o spoločný dom rodičov, a pokiaľ otec mal za to, že v tomto dome sú deti zvyknuté a majú lepšie podmienky pre bývanie ako v súčasnosti u matky, nič mu nebránilo navrhnúť matke v záujme detí, aby sa do domu s deťmi vrátila, a on by si mohol nájsť dočasne iné bývanie. Čo sa týka tvrdenia otca ohľadom alkoholizmu matky, ním predložené správy sa týkajú roku 2013, 2014 teda obdobia, keď rodičia mali narušené vzťahy, boli prvýkrát v rozvodovom konaní a situáciu v rodine riešil Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Levice nariadením dohľadu nad výchovou detí. Je však zrejmé, že matka

detí ani v súčasnosti nie je abstinentkou, o čom svedčí lekárska správa pripojená k ospravedlneniu na pojednávaní a že aj počas tohto konania vyhľadala odbornú pomoc. Napriek uvedenému je zo strany matky po všetkých stránkach o deti zabezpečená starostlivosť na požadovanej úrovni, ani mal. deti vo vyjadrení pred súdom nadmerný konzum alkoholu z jej strany nepotvrdili. V konečnom dôsledku aj otec uviedol, že je konzument alkoholu. Z preventívnych dôvodov, však súd nad výchovou mal. detí nariadil dohľad, v rámci ktorého bude za súčinnosti ÚPSVaR Levice, príp. zariadení, ktoré mal. deti navštevujú, sledovať úroveň starostlivosti o mal. deti. V prípade negatívnych zistení, v záujme mal. detí súd pristúpi k zmene rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností. Na čas po rozvode sú obaja rodičia oprávnení mal. deti zastupovať a spravovať ich majetok, keď ani jednému z rodičov neboli rozhodnutím súdu rodičovské práva a povinnosti obmedzené, pozastavené resp. odňaté.

13. Súd prvej inštancie upravil styk otca s mal. deťmi v rozsahu vedenom vo výroku rozhodnutia majúc za to, že ich vzájomný citový vzťah je potrebné podporovať a ďalej rozvíjať. Uvedený rozsah styku dáva otcovi možnosť aspoň sčasti sa podieľať na výchove mal. detí. Pri určení rozsahu styku prihliadol súd aj na vek detí, skutočnosť, že navštevujú školské a predškolské zariadenie, na dobrý vzťah mal. detí k otcovi ako aj na vzdialenosť súčasných bydlísk rodičov. Poukázal na to, že povinnosťou oboch rodičov je venovať všetky sily na dôsledné zabezpečenie výživy detí v záujme ich náležitého telesného a duševného vývoja, za ktorým účelom má povinnosť každý z rodičov vyvinúť všetko úsilie na to, aby zaobstaral prostriedky pre svoje deti. Vzhľadom k zákonným kritériám na určenie výšky vyživovacej povinnosti otca k mal. deťom súd určil výživné v takej výške, ktoré je spolu s výživným, ktoré je aj matka povinná mal. deťom poskytovať a s rodinnými prídavkami je spôsobilé pokryť súčasné odôvodnené potreby mal. detí. Zároveň je primerané možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom oboch rodičov, odôvodneným potrebám mal. detí a rešpektuje zásadu zakotvenú v zákone o rodine v zmysle ktorej deti majú právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov.

14. Manželka si uplatnila náhradu trov konania. Súd rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov majúc za to, že s vzhľadom na okolnosti prípadu by to nebolo spravodlivé. Dokazovaním nebolo preukázané, že by rozvrat v manželstve zaviniel výlučne manžel. Naopak ako vyplynulo z vyššie uvedeného, obaja manželia sa pričínili o narušenie vzájomných manželských vzťahov.

15.1. Proti tomuto rozsudku v časti výroku o zverení mal. detí do osobnej starostlivosti matky na čas po rozvode, zastupovania mal. detí, úprave styku otca s mal. deťmi a v časti výživného podal otec v zákonnej lehote odvolanie, žiadajúc odvolací súd, aby rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietal, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o zverení mal. detí matke vážne pochybil, keď súd nerešpektoval § 24 ods. 3 ZoR, z ktorého vyplýva, že sú musí vždy hľadiť na najlepší záujem mal. dieťaťa, najmä na jeho citové väzby a vývinové potreby a stabilitu budúceho výchovného prostredia. Nesúhlasil s argumentáciou súdu, že matka sa z dlhodobejšieho hľadiska javí ako stabilnejší rodič, a to aj napriek skutočnosti, že matka má problém s nadmerným požívaním alkoholu. Poznamenal, že stúpajúci alkoholizmus matky sa výraznejšie prejavuje po rozvode manželstva. Matka detí nezvláda základné životné situácie a starostlivosť o deti supluje jej matka, teda stará matka detí. Vyživovaciú povinnosť si riadne plní, avšak tieto finančné prostriedky nie sú využívané na uspokojenie potrieb mal. detí. V čase, kedy má deti na styku, im zakupuje základné hygienické potreby a ošatenie. Sociálne správanie matky považuje za nevyspytateľné.

15.2. Poukázal na situáciu, kedy matka išla s mal. deťmi do K. za svojim snúbencom, avšak zostala na železničnej stanici v D. bez finančných prostriedkov. Mal. deti boli na stanici osamotené, bez potrebného dozoru, pretože matka v danom čase navštevovala pohostinské zariadenia. Následne mu matka mal. detí telefonovala a spolu s bratom matky išli do D. a zabezpečili návrat detí domov. Súd prvej inštancie nevzal dostatočne do úvahy problém matky s alkoholom, v dôsledku ktorého má čoraz väčší problém so starostlivosťou o mal. deti. Keďže matka nedokáže zabezpečiť primárnu starostlivosť o deti a nedokáže mal. O. pomáhať pri plnení si školských úloh, zverenie do osobnej starostlivosti otca s vysokoškolským pedagogickým vzdelaním sa javí ako žiaduce. Súd prvej inštancie teda na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Záverom poznamenal, že súd by mal primárne hľadiť na najlepší záujem mal. detí a tieto by mal zveriť do osobnej starostlivosti otca.

16. V písomnom vyjadrení k odvolaniu otca matka uviedla, že s rozhodnutím súdu prvej inštancie sa stotožňuje a navrhuje ho ako vecne správny potvrdiť. Uviedla, že o deti sa riadne stará, sú riadne pripravené do školy a s otcom sa pravidelne stýkajú. Opätovne poprela svoj problém s alkoholom a tvrdenia otca považuje len za očierňovanie jej osobnosti. V súvislosti s výživným uviedla, že otec ho platí riadne. Vždy po zaplatení výživného ona toto výživné odovzdá svojej matke alebo priamo otec mal. detí dá výživné jej matke. Z výživného sú zabezpečované potreby mal. detí. Pokiaľ ide o incident opísaný otcom ohľadom cesty do K. nad J. uviedla, že tam nedocestovala z dôvodu, že ju v D. okradli. Deti boli stále v jej blízkosti a nenavštevovala žiadne pohostinstvá. Vzhľadom k tomu, že priateľ, za ktorým

cestovala nevedel pre nich prísť na stanicu, so súhlasom SBS zostala s deťmi na autobusovej stanici, kde ich na noc zamkli. Deti v danom čase neboli hladné, pretože sa obrátila so žiadosťou o pomoc na charitu, ktorá deťom dala najesť. So starostlivosťou o deti nemá problém, našla si prácu v mieste bydliska, z ktorej si môže odbehnúť na to, aby odprevadila mal. O. do umeleckej školy. Poukázala na to, že mal. O. mal samé jednotky, čo je dôkaz o tom, že sa do školy riadne pripravuje. Dokonca sa zúčastnila v roku 2016 aj matematickej súťaže. V súvislosti s tvrdeniami otca o tom, že deťom kupuje oblečenie, poznamenala, že toto oblečenie im kupuje otcova dcéra F., prípadne ho od niekoho dostanú. Záverom zdôraznila, že spraví všetko pre spokojnosť svojich detí.

17. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 Zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) postupom podľa § 219 ods. 3 CSP v spojení s ust. § 378 ods. 1 CSP preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 65 CMP, pričom nie je viazaný odvolacími dôvodmi v zmysle § 66 CMP a rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP v napadnutej časti týkajúcej sa výrokov o zverení mal. detí do osobnej starostlivosti matky na čas po rozvoде (bod II. výroku), zastupovania mal. detí (bod III. výroku), o určení výživného (bod IV. výroku), úprave styku otca s mal. deťmi (bod V. výroku), o nariadení dohľadu (bod VI. Výroku) a o náhrade trov konania (bod VII. výroku) ako vecne správny podľa § 387 ods.1 CSP potvrdil.

18.1. Odvolací súd preskúmaním spisového materiálu zistil, že dňa 03. 03. 2016 doručila matka mal. detí na súd prvej inštancie návrh na rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k mal. deťom. Rozvodu manželstva sa domáha z dôvodu, že manželstvo je nefunkčné a už nie je možná žiadna náprava. Poukázala na to, že už v roku 2013 podala žiadosť o rozvod, ktorú pre zlepšenie sa situácie s manželom vzala späť. V súčasnosti však trvá na rozvoде manželstva a mal. O. a mal. X. žiada na čas po rozvoде zveriť do svojej osobnej starostlivosti s tým, že súd upraví otcovi styk s mal. deťmi a zároveň mu určí aj vyživovaciu povinnosť na každú z dcér vo výške 150 eur mesačne k rukám matky. Otec s rozvoдом manželstva napokon súhlasil, avšak nesúhlasil s ich zverením do starostlivosti matky.

18.2. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie vo veci rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že manželstvo rozviedol, mal. O. a mal. X. zveril na čas do osobnej starostlivosti matky s tým, že obaja rodičia sú oprávnení a povinní mal. deti na čas po rozvoде zastupovať a spravovať ich majetok. Otec zaviazal povinnosťou prispievať na výživu mal. O. sumou 80 eur a na výživu mal. X. sumou 60 eur mesačne a upravil styk otca s mal. deťmi tak, že je oprávnený sa s nimi stretávať každý párný týždeň v piatok od 16.00 hod. do nedele 17.00 hod., každoročne od 01. 07. od 9.00 hod. do 15. 07. do 20.00 hod. a od 01. 08. od 9.00 hod. do 15. 08. do 20.00 hod., každý párný rok v čase jarných prázdnin od pondelka od 9.00 hod. do piatku do 17.00 hod., každý párný rok od 23. 12. od 18.00 hod. do 25. 12. do 9.00 hod. a každý nepárný rok od 31. 12. od 9.00 hod. do 02. 02. nasledujúceho roka do 17.00 hod. s tým, že rodičia sú navzájom oprávnení a povinní mal. deti si odovzdať a prevziať v stanovený čas pred bytom matky. Nad výchovou mal. detí nariadil dohľad a o trovách konania súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

19. Odvolací súd poznamenáva, že v odvolaní otca mal. detí je uvedené, že rozhodnutie súdu prvej inštancie napáda v celom rozsahu a v celom rozsahu ho žiada aj zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, avšak z obsahu odvolania je zrejmé, že rozhodnutie napáda v časti zverenia mal. detí, ich zastupovania, určenia výživného a úpravy styku s mal. deťmi. Vzhľadom k uvedenému sa odvolací súd v odvolacom konaní nezaoberal vecnou správnosťou rozhodnutia o rozvoде manželov.

20. Vzhľadom k tomu, že vec bola predložená krajskému súdu na rozhodnutie za účinnosti nových procesných kódexov (Zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok a Zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok, ďalej len CMP), odvolací súd pri rozhodovaní o podanom odvolaní bol povinný pri svojom postupe aplikovať novú právnu úpravu (§ 470 ods. 1 CSP a § 395 ods. 1 CMP) s tým, že účinky procesných úkonov vykonaných pred účinnosťou týchto kódexov zostali zachované (§ 470 ods. 2 CSP a § 395 ods. 2 CMP).

21. Podľa § 65 CMP ,odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

Podľa § 66 CMP, odvolací súd nie je odvolacími dôvodmi viazaný.

22. V zmysle § 65 a § 66 CMP, odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu. Odvolací súd poznamenáva, že mimosporové konania sú ovládané princípom oficiality, teda v zásade ich možno začať bez návrhu. Z princípu oficiality tiež vyplýva, že v odvolacom konaní platí zásada neviazanosti odvolacieho súdu rozsahom odvolania vo veciach, ktoré možno začať aj bez návrhu, ako aj zásada neviazanosti odvolacieho súdu odvolacími dôvodmi. Odvolací súd teda preskúmava rozhodnutie v celom rozsahu, teda aj tie výroky, ktoré odvolaním napadnuté neboli. Ide o úplnú apeláciu, pretože súd musí zistiť skutočný stav veci.

23. Odvolací súd poukazujúc na § 65 a § 66 CMP preskúmal rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutej časti a dospel k záveru, že súd prvej inštancie vo veci vykonal rozsiahle dokazovanie za účelom zistenia skutočného stavu veci, z vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a aj následnému správne právnemu posúdeniu veci, preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa výroku o zverení mal. detí do starostlivosti matky na čas po rozvede, zastupovania mal. detí, úprave styku otca s mal. deťmi a v časti výživného ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP a odkazuje na vecne správne odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým sa stotožňuje (§ 387 ods. 2 CSP).

24.1. Podľa § 395 ods. 1 CMP, ak § 396 neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

24.2. Podľa § 395 ods. 2 CMP, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

24.3. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

24.4. Podľa § 100 CMP s konaním o rozvod manželstva je spojené konanie o úprave pomerov manželov k ich maloletým deťom na čas po rozvede.

24.5. Podľa § 111 písm. b/ CMP, v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých súd rozhoduje o úprave výkonu rodičovských práv a povinností.

24.6. Podľa § 111 písm. c/ CMP, v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých súd rozhoduje o výžive maloletého.

24.7. Podľa § 111 písm. d/ CMP, v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých súd rozhoduje o styku s maloletým.

25. Primárne sa odvolací súd zameril na rozhodnutie o zverení mal. Juliany a mal. Renáty do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, keďže o sriedavú starostlivosť rodičia neprejavili záujem, pričom od rozhodnutia o zverení sa ďalej odvíja rozhodnutie o úprave styku dieťaťa s rodičom, do starostlivosti ktorého nebolo zverené a taktiež aj rozhodnutie o vyživovacej povinnosti., ako aj o úprave styku rodiča s mal. deťmi. V súvislosti so zverení mal. detí do starostlivosti jedného z rodičov považuje odvolací súd s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania nad mieru všetkých pochybností za preukázané, že v najlepšom záujme mal. O.y a mal. X. je zostať v osobnej starostlivosti matky, kde majú deti vytvorené riadne rodinné a sociálne zázemie, majú tu vytvorené podmienky na prípravu do školy, je o ne riadne postarané, najmä však vyjadрили vôľu zostať s matkou a s otcom sa chcú stretávať.

26. Podľa čl. 5 Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

27.1. Podľa § 24 ods. 1 Zákona o rodine, v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvede, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

27.2. Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchovu a starostlivosť o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

27.3. Podľa § 25 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvede.

27.4. Podľa § 25 ods. 2 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

27.5. Podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine, rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

27.6. Podľa § 37 ods. 2 písm. b/ Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení určí nad výchovou maloletého dieťaťa dohľad; dohľad vykonáva najmä za súčinnosti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obce, školy, neštátnych subjektov a zariadenia, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené.

27.7. Podľa § 37 ods. 7 Zákona o rodine, Súd sleduje vykonávanie výchovných opatrení najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou, neštátnym subjektom a s príslušným zariadením.

28. Na podporu správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd poznamenáva, že s konaním o rozvod manželstva je spojené konanie o úprave pomerov manželov k maloletým deťom z ich manželstva na čas po rozvode, čo vyplýva z ust. § 100 CMP a z ust. § 24 ods.1 Zákona o rodine. V týchto intenciách ide o procesný inštitút spojenia vecí, ku ktorému dochádza ex lége bez potreby ďalšieho rozhodnutia. Vzhľadom na to je súd povinný v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, vždy upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, pričom vychádza najmä z ustanovení § 24 a 25. Súd upraví výkon rodičovských práv a povinností na čas po rozvode ku všetkým maloletým deťom, ktorých rodičia sa rozvádzajú.

29. Pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia, preto súd nemôže v rozhodnutí vychádzať, resp. svoje rozhodnutie opierať o pomery, ktoré ešte len v budúcnosti prípadne môžu nastať. Podľa § 24 ods. 1 Zákona o rodine súd v rámci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Ide o exemplifikatívny výpočet, nie je teda vylúčené napríklad aj určenie dohľadu nad výchovou dieťaťa podľa § 37 ods. 2 písm. b). Zákon nezužuje okruh osôb, ktorým môže súd zveriť maloleté dieťa do osobnej starostlivosti len na rodičov maloletého dieťaťa, a teda v prípade, ak súd skonštatuje, že rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa a vyžaduje to záujem dieťaťa, môže rozhodnúť napríklad o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti podľa § 45 ods. 1. V takomto prípade súd rozhodne o povinnosti obidvoch rodičov prispievať na jeho výživu.

30. Podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia, a preto obidvaja rodičia sú oprávnení a povinní svoje maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok, samozrejme, pokiaľ tieto rodičovské práva a povinnosti neboli rozhodnutím súdu obmedzené alebo pokiaľ súd rodičov týchto práv a povinností nepozbavil alebo ich výkon nepozastavil. Oprávnenie a povinnosť obidvoch rodičov zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok trvá, aj keď súd upraví ich práva a povinnosti k maloletému dieťaťu na čas po rozvode podľa § 24 a rozhodne, že jednému z rodičov zveruje maloleté dieťa do osobnej starostlivosti a tento rodič bude dieťa aj zastupovať a spravovať jeho majetok. Rodičovské práva a povinnosti zostávajú zachované (R 8/1971, R 55/1996, R 96/1967), pôjde len o úpravu výkonu týchto rodičovských práv a povinností v bežných veciach, ktoré vyplývajú a súvisia s osobnou starostlivosťou o maloleté dieťa. Vo všetkých podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností by sa však rozvedení manželia mali dohodnúť.

31. Odvolací súd poznamenáva, že autoritatívne rozhodovanie súdu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností je až druhoradým riešením, pokiaľ medzi rodičmi nedôjde k dohode o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, resp. ak uzavretá dohoda nie je v záujme maloletého dieťaťa a súd ju neschválil. Súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby (k rodičom, príbuzným, priateľom, prostrediu a pod.) a vývinové potreby (vek, školské, zdravotné, záujmové potreby a pod.), stabilitu budúceho výchovného prostredia (životné, ako aj bytové pomery rodičov, ich hmotné zabezpečenie, povahové vlastnosti a pod.). V praxi sa pri rozhodovaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností vychádza najmä z návrhov a vyjadrení rodičov, ako aj kolízneho opatrovníka maloletého dieťaťa, z ktorého správ o predpokladoch na výchovu dieťaťa a o vhodnosti výchovného prostredia čerpajú súdy podklad pre svoje rozhodnutie alebo rozhodnutie o schválení dohody rodičov. Nie je vylúčené ani znalecké dokazovanie, napr. znalcom z odboru klinickej psychológie detí.

32. Súd pri rozhodovaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, najmä pokiaľ ide o zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti, zisťuje najmä to, ktorý z rodičov je vzhľadom na záujem maloletého dieťaťa väčšmi spôsobilý na výkon osobnej starostlivosti o maloleté dieťa (R 30/1990), resp. zverením komu by

boli zabezpečené najpriaznivejšie podmienky pre vývoj dieťaťa a u koho sú lepšie predpoklady na výkon osobnej starostlivosti. Pre uvedený záver musí mať súd spoľahlivý podklad vykonaním a zhodnotením tých skutočností, ktoré charakterizujú osobu dieťaťa, osoby rodičov, ako aj prostredie, v ktorom rodičia žijú (R 20/1980).

33. Odvolací súd poukazuje na vyššie uvedené zákonné ustanovenia, ustálenú judikatúru ako aj výsledky vykonaného dokazovania, ktoré bolo v konaní pred súdom prvej inštancie rozsiahle, považuje nad mieru všetkých pochybností za preukázané, že rozhodnutie súdu prevej inštancie, ktorým zveril mal. O. a mal. X. do osobnej starostlivosti matky na čas po rozvode je správne a v súlade s najlepšimi záujmami mal. detí, keďže matka spĺňa všetky predpoklady na to, aby jej mohli byť maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti. Matka zabezpečuje ich osobnú starostlivosť na dobrej úrovni, deti sú čisté, majú hygienické návyky, majú pravidelnú stravu, dostatok oblečenia, do školy je mal. O. pravidelne pripravená, dochádzka do školy mal. O. je v poriadku, rovnako tak aj dochádzka mal. X. do materskej školy je dobrá.

34. Obe mal. deti vyjadrili pranie byť aj naďalej s matkou, na ktorú sú aj s ohľadom na ich útlý vek pomerne silno citovo naviazané. S otcom sa chcú aj naďalej stretávať, majú ho radi, zostať natrvalo však chcú u matky. Navyše v prospech matky svedčí aj skutočnosť, že nebráni otcovi v styku so svojimi mal. dcérami, pretože tento prebieha bezproblémovo podľa dočasnej súdnej úpravy - neodkladného opatrenia. Matka uznáva rolu otca ako rodiča a rozumie potrebe detí mať s ním kontakt. V konaní bolo opakovane zo strany poukazované na problémy matky so závislosťou od alkoholu, ktoré sú opakované a boli riešené nariadením dohľadu nad výchovou detí, ktoré riešil Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Levice. Problémy s alkoholom zrejme majú pôvod v problematických vzťahoch medzi matkou a otcom mal. detí ešte počas ich manželstva a konania o rozvod v roku 2013, ktoré skončilo späťvzatím návrhu manželky pre zlepšenie situácie v rodine. Súd prvej inštancie sa v rámci vykonaného dokazovania zamerail aj posúdenie a rozsah problému s nadmerným požívaním alkoholických nápojov, pričom z predložených dokladov je zrejme, že lekárske správy sú staršieho charakteru a samotný otec mal. detí, ktoré na tento problém matky poukazoval uviedol, že ju už dlhšie nevidel pod vplyvom alkoholu, rovnako tak ani deti nepoukázali na nadmerné požívanie alkoholických nápojov. Súd prvej inštancie však z opatrnosti nariadil dohľad nad výchovou detí, ktorý bude opätovne vykonávať Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Levice.

35. Pokiaľ ide o otca, ten má taktiež vytvorené podmienky na to, aby mu mohli byť deti zverené, má vytvorené vyhovujúce bytové podmienky, deti má rád, v čase keď sú u neho na styku, je o ne riadne postarané, o deti sa zaujíma aj v škole. Otec poukazujúci na požívanie alkoholu matkou taktiež v konaní uviedol, že je konzument alkoholu, čo znamená, že taktiež pije alkohol, avšak nemožno presne z uvedeného určiť, v akom množstve a časových intervaloch. V súvislosti s podmienkami na strane otca súd správne uviedol, že to otec má lepšie bytové podmienky, keďže býva v rodinnom dome v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov s matkou mal. detí, avšak to nemôže byť rozhodujúcou skutočnosťou pre zverenie mal. detí do jeho starostlivosti, keďže uvedené sa môže zmeniť po vyporiadaní si BSM. Odvolací súd však považuje za potrebné uviesť, že aj otec je spôsobilý na to, aby mu boli mal. deti do jeho starostlivosti zverené, keďže spĺňa všetky podmienky v zmysle zákona.

36.1. Súd je povinný v zmysle čl. 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, § 43 ods. 1 Zákona o rodine, resp. § 100 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. 06. 2016 a od 01. 07. 2016 v zmysle § 38 ods. 1 CMP v konaní, kde je účastníkom maloletý, ktorý je schopný vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne.

36.2. Podľa čl. 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto Dohovoru, musia zabezpečiť dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo slobodne sa vyjadrovať o všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom detí musí venovať primeraná pozornosť zodpovedajúca ich veku a úrovni.

36.3. Podľa § 43 ods. 1 Zákona o rodine, Maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

36.4. Podľa § 38 ods. 1 CMP, ak je účastníkom maloletý, ktorý je schopný vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne.

37. Odvolací súd však považuje za potrebné poukázať na vôľu maloletých detí, ktoré sú už s ohľadom na svoju rozumovú a vôľovú vyspelosť spôsobilé vyjadriť svoj názor v tom smere, s ktorým rodičom chcú bývať a s ktorým sa chcú stretávať. Skutočnosť, že obe mal. deti, t.j. mal. O. a rovnako tak aj mal. X., chcú zostať u matky, považuje za významné pre rozhodnutie v predmetnom konaní, ktorým súd rozhoduje o zverení mal. detí do osobnej starostlivosti jedného z rodičov. S matkou sa obe deti cítia v

bezpečí, majú ju rady a sú na ňu citovo veľmi naviazané, preto by nebolo správne rozhodnutie súdu, ktorým by nechal uvedenú skutočnosť do úvahy a aj napriek tomu, že deti chcú byť s matkou a je o ne riadne postarané, by boli zverené do osobnej starostlivosti otca. Poukazujúc na uvedené skutočnosti má odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie za jednoznačne preukázané, že berúc do úvahy slobodný názor mal. detí pred kolíznym opatrovníkom, je v najlepšom záujme týchto detí, aby boli aj naďalej v starostlivosti svojej matky.

38. Ďalej odvolací súd poznamenáva, že ak súd rozhoduje o úprave styku rodičov s dieťaťom, musí zohľadniť tú skutočnosť, že obidvaja rodičia majú právo na osobnú starostlivosť o dieťa zásadne v rovnakej miere, tomu zodpovedá aj právo dieťaťa na starostlivosť obidvoch rodičov. Ak teda súd zverí dieťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, potom by malo byť dieťaťu umožnené stýkať sa s druhým rodičom v takej miere, aby bola táto zásada čo najviac naplnená (nález Ústavného súdu ČR z 15. marca 2016, sp. zn. III. ÚS 2298/15).

39. V nadväznosti na uvedené rozhodnutie o zverení mal. detí do osobnej starostlivosti matky bolo teda potrebné upraviť aj styk otca s mal. O. a mal. X., ktorý súd prvej inštancie upravil v dostatočnom rozsahu na to, aby boli zachované rodičovské práva a povinnosti otca k mal. deťom, ako aj právo detí na starostlivosť zo strany otca, a preto rozhodnutie súdu prvej inštancie aj v tejto časti, ktorá nebola priamo napadnutá odvolaním otca, avšak súvisí s rozhodnutím súdu o zverení mal. detí do starostlivosti jedného z rodičov, rozhodnutie ako vecne správne potvrdil.

40.1. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

40.2. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

40.3. Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

40.4. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

40.5. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

41. Pojem výživné znamená zabezpečovanie a úhradu osobných potrieb medzi osobami, ktoré majú k sebe príbuzenský alebo iný rodinný vzťah. Pojmovými znakmi výživného je majetková hodnota, ktorá má vyhranený účel (úhrada osobných potrieb) a že jej základom a vlastným dôvodom existencie je určitý osobný, rodinný vzťah medzi oprávneným a povinným. Vyživovacia povinnosť má osoba, ktorá má hrať úhradu osobných potrieb. Korešponduje jej nárok na výživné, ktorý má osoba oprávnená. Výživné je právny inštitút, ktorý je vnútorne diferencovaný a to podľa povahy osobného pomeru medzi oprávneným a povinným. Spoločenské funkcie vykazujú rozdiely, pokiaľ ide o jednotlivé druhy výživného. Z toho hľadiska je spoločensky najvýznamnejšia vyživovacia povinnosť rodičov k deťom. Funkcia výživného je podmienená i mravnými názormi spoločnosti.

42. Právna úprava inštitútu výživného sa snaží zaistiť, aby tam, kde dôjde k poruchám v rodinnoprávnych vzťahoch, bola riešená tak, aby ich pôsobenie bolo čo najmenej obmedzené. Pre úpravu výživného to konkrétne znamená, že zákon usiluje zaistiť i pre poruchové prípady plnenie výživného pravidelne, riadne a v rozsahu, ktorý zodpovedá jeho funkcii v rodine. Nárok na výživné a vyživovacia povinnosť sú založené priamo v zákone. To znamená, že k vzniku vyživovacej povinnosti postačí, aby tu existovali podmienky, ktoré zákon stanoví, bez toho, aby k tomu museli pristúpiť akékoľvek ďalšie právne skutočnosti. Výživné, i keď je samostatným nárokom, má úzky vzťah k iným inštitútom rodinného práva. Platí to najmä o ustanoveniach o výchove maloletých detí, lebo povinnosť rodičov zaistiť ich riadnu výchovu i výživu je potrebné chápať komplexne. Právne predpisy, ktoré upravujú výživné, majú kogentnú povahu, teda nemôžu byť menené dohodou medzi oprávneným a povinným. Z povahy výživného ako zákonného nároku vyplýva i to, že zákon záväzne upravuje i jeho rozsah. Vzhľadom k mnohotvárnosti konkrétnych prípadov sa pri jeho určovaní kladie dôraz na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti a možnosti povinného. Pri rozhodovaní o výživnom musí súd vychádzať zo zistení, ktoré určujú rozhodujúce podmienky pre stanovenie a výšku výživného v dobe rozhodovania. Pre rozsudok je rozhodný stav, ktorý tu je v čase jeho vyhlásenia.

43. Plnenie vyživovacej povinnosti je spravidla dobrovoľné, jej úprava súdnym rozhodnutím býva následkom nezhôd v osobnej sfére účastníkov príslušných rodinnoprávných vzťahov. Riešenie na to nadväzujúcich majetkových otázok dotknuté subjekty vnímajú veľmi citlivo. Zákon preto pojmovo vymedzuje kritériá ako určitý návod pre súd, kombináciou ktorých sa má určiť konkrétna výška výživného. Na strane oprávneného sú relevantné odôvodnené potreby. Na strane povinného sa preskúmvajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery. V súlade s princípom potenciality príjmov na uvedené hľadiská súd u povinného prihliada aj v prípade, ak sa bez dôležitého dôvodu vzdal výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, rovnako v prípade neprimeraných majetkových rizík, ktoré na seba povinný berie.

44. V súvislosti s rozhodnutím súdu ohľadom vyživovacej povinnosti otca k mal. deťom, odvolací súd vychádzajúc zo zásady úplnej apelácie dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v tejto časti je vecne správne a odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie v uvedenej časti, a preto naň v ďalšom odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

45. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia v časti úpravy vyživovacej povinnosti odvolací súd poznamenáva, že súd prvej inštancie sa vysporiadal so všetkými skutočnosťami rozhodujúcimi pre určenie výšky výživného rodičovi, do starostlivosti ktorého neboli deti zverené. Vychádzajúc z odôvodnených potrieb mal. O. a mal. X., ako aj schopností, možností a majetkových pomerov rodičov, započítajúc pritom aj osobnú starostlivosť matky, ktorou čiastočne vyvažuje vyživovaciu povinnosť otca (asi v rozsahu 50%) je rozhodnutie o určení povinnosti otca prispievať na výživu mal. O. sumou 80 eur mesačne a na výživu mal. X. sumou 60 eur mesačne považuje odvolací súd rozhodnutie za zohľadňujúce všetky zákonné kritériá pre určenie výšky vyživovacej povinnosti na mal. dieťa a vychádzajúce z reálnych majetkových pomerov rodičov.

46. Poukazujúc na uvedené skutočnosti odvolací súd rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v časti výrokov o zverení mal. dieťaťa na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matky, o práve oboch rodičov zastupovať mal. dieťaťa a spravovať jeho majetok, o úprave styku otca s deťmi a o určení výživného otcovi na mal. deti ako vecne správne potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP.

47. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta Civilného sporového poriadku v spojení s § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).